

SPIS TREŚCI

Od Autora.	9
Wstęp.	11
I Historia i stan badań.	15
I.1. Perspektywa zachodnia (Jutlandia, Szlezwik-Holsztyn, Meklemburgia).	15
I.2. Polska tradycja badawcza.	17
I.2.1. Pomorze Zachodnie.	17
I.2.2. Kujawy i ziemia chełmińska.	21
I.2.3. Wielkopolska.	22
I.3. Kultura przymorska.	24
I.3.1. Kultura przymorska w ujęciu badaczy środkowoeuropejskich.	24
I.3.2. Kultura przymorska w ujęciu badaczy wschodnioeuropejskich.	25
I.4. Podsumowanie.	26
II Charakterystyka środowiska przyrodniczego i kulturowego.	27
II.1. Elementy środowiska naturalnego.	27
II.1.1. Współczesna regionalizacja fizyczno-geograficzna Dolnego Nadodrza.	27
II.1.2. Klimat.	34
II.1.3. Hydrografia.	34
II.1.4. Gleby.	36
II.1.5. Szata roślinna.	37
II.1.5.1. Dane palinologiczne.	38
II.1.5.2. Potencjalna roślinność naturalna.	41
II.1.5.3. Podsumowanie.	42
II.1.6. Naturalne czynniki regionotwórcze.	42
II.2. Środowisko kulturowe.	43
II.2.1. Kultura pucharów lejkowatych.	44
II.2.2. Kultura amfor kulistych i kultura hawelańska.	47
II.2.3. Prolog epoki brązu.	50
II.2.3.1. Zarys refleksji dotyczącej wczesnej epoki brązu na terenie Pomorza Zachodniego.	50
II.2.3.2. Puchary Dzwonowate.	53
II.2.3.3. Kultura iwieńska.	54
II.2.3.4. Kultura unietycka.	55
II.2.4. Zarys specyfiki regionalnej terenów nad dolną Odrą.	57
III Założenia systematyki źródeł (taksonomia).	60
III.1. Podstawy źródłowe.	60
III.2. Analiza źródeł nieruchomych.	61
III.2.1. Źródła o charakterze osadowym.	61
III.2.2. Charakterystyka grobów.	66
III.2.2.1. Formy grobów.	67
III.2.2.1.1. Groby kurhanowe.	67
III.2.2.1.2. Groby płaskie.	67
III.2.2.1.2.1. Groby płaskie w obwarowaniu z kamieni w formie obstawy.	67
III.2.2.1.2.2. Groby płaskie w skrzyni kamiennej.	67
III.2.2.1.2.3. Groby płaskie z konstrukcjami kamiennymi w postaci pojedynczych głazów.	68
III.2.2.1.2.4. Groby płaskie pod brukiem kamiennym.	68

III.2.2.1.2.5.	Groby płaskie bez jakiegokolwiek zabezpieczenia	68
III.2.2.1.2.6.	Groby w megalicie	68
III.2.2.1.2.7.	Groby z dodatkową konstrukcją w formie drewnianej komory	68
III.2.2.1.2.8.	Groby ciałopalne	69
III.2.2.2.	Groby zbiorowe	69
III.2.2.3.	Ułożenie i orientacja pochówków	69
III.2.2.4.	Wiek i płeć zmarłych	71
III.2.2.5.	Wyposażenie grobów	71
III.3.	Specyfikacja źródeł ruchomych	72
III.3.1.	Ceramika	72
III.3.1.1.	Makromorfologia	73
III.3.1.2.	Mikromorfologia	78
III.3.1.2.1.	Krawędzie wylewów	78
III.3.1.2.2.	Ucha i czopy	79
III.3.1.2.3.	Nóżki	79
III.3.1.3.	Zdobnictwo	80
III.3.1.4.	Technologia	81
III.3.1.5.	Inne wytwory ceramiczne	83
III.3.2.	Wytwory kamienne (niekrzemienne)	83
III.3.2.1.	Topory	83
III.3.2.2.	Siekiery	85
III.3.2.3.	Rozcieracze	85
III.3.2.4.	Inne wytwory kamienne	86
III.3.3.	Wytwory krzemienne	86
III.3.3.1.	Siekiery	87
III.3.3.2.	Dłuta	89
III.3.3.3.	Grociki	89
III.3.3.4.	Sztylety	90
III.3.3.5.	Wióry	91
III.3.4.	Wyroby z bursztynu	91
III.3.5.	Wytwory z kości	92
III.4.	Podsumowanie	92
IV	Chronologia	93
IV.1.	Podstawy periodyzacji KCSZ u ujścia Odry	93
IV.1.1.	Chronologia konwencjonalna w ramach dotychczasowych schematów periodyzacyjnych.	93
IV.1.1.1.	Propozycje skupione na obszarze Dolnego Nadodrza	93
IV.1.1.2.	Ponadregionalne idee periodyzacji konwencjonalnej	96
IV.1.1.2.1.	Problematyka tzw. „horyzontu epipucharowego”	96
IV.1.1.2.2.	Źródła związane z ogólnoeuropejskim horyzontem KCSZ	97
IV.1.1.2.3.	Horyzont środkowoeuropejski oraz horyzont grup lokalnych KCSZ	97
IV.1.1.2.4.	Identyfikatory cech protobrazowych	98
IV.1.1.2.4.1.	Puchary Dzwonowate	98
IV.1.1.2.4.2.	Kultura unietycka	100
IV.1.2.	Periodyzacja konwencjonalna dolnoodrzańskiej grupy KCSZ	102
IV.1.2.1.	Seriacja	104
IV.1.2.2.	Analiza skupień	106
IV.1.2.3.	Wydzielenie taksonów	107
IV.1.3.	Chronologia bezwzględna	110
IV.2.	Chronologia bezwzględna ugrupowań circumbałtyckiego kręgu KCSZ w aspekcie porównawczym. ..	113
IV.2.1.	Jutlandia	114
IV.2.2.	Szlezwik-Holsztyn	116
IV.2.3.	Meklemburgia	117
IV.2.4.	Kujawy	117
IV.2.5.	Strefa południowo-wschodniobałtycka	118
IV.2.6.	Wielkopolska i ziemia lubuska	120
IV.3.	Podsumowanie	124

V	Analiza genetyczna	125
V.1.	Tło neolityczne	125
V.1.1.	Komponent KPL	125
V.1.2.	Komponent KAK	126
V.2.	Obszar nad dolną Odrą na tle pozostałych ugrupowań circumbałtyckiego kręgu KCSZ	127
V.2.1.	Analiza porównawcza form grobów w strefie południowobałtyckiej	127
V.2.1.1.	Jutlandia i wyspy duńskie	127
V.2.1.2.	Szlezwik-Holsztyn	131
V.2.1.3.	Meklemburgia	131
V.2.1.4.	Kujawy i Wielkopolska	132
V.2.1.5.	Strefa południowo-wschodniobałtycka	133
V.2.1.6.	Wnioski	134
V.2.2.	Analiza porównawcza wybranych elementów KCSZ w strefie południowobałtyckiej	136
V.2.2.1.	Ceramika	136
V.2.2.1.1.	Makromorfologia	136
V.2.2.1.1.1.	Puchary typu A	136
V.2.2.1.1.2.	Puchary o esowatym profilu	136
V.2.2.1.1.3.	Puchary lejkwatoprofilowe, dwuczłonowe	137
V.2.2.1.1.4.	Puchary prostościenne (doniczkowate)	137
V.2.2.1.1.5.	Amfory typu A	137
V.2.2.1.1.6.	Amfory	138
V.2.2.1.1.7.	Amfory bezuche	138
V.2.2.1.1.8.	Kubki i dzbany	138
V.2.2.1.1.9.	Wazy	138
V.2.2.1.1.10.	Misy	138
V.2.2.1.1.11.	Garnki	139
V.2.2.1.2.	Mikromorfologia	139
V.2.2.2.	Wytwory kamienne (niekrzemienne)	140
V.2.2.2.1.	Jutlandia, Szlezwik-Holsztyn	140
V.2.2.2.2.	Meklemburgia	140
V.2.2.2.3.	Kujawy i Wielkopolska	141
V.2.2.2.4.	Strefa południowo-wschodniobałtycka	141
V.2.2.2.5.	Podsumowanie	141
V.2.2.3.	Wytwory krzemienne	141
V.2.2.3.1.	Siekiery krzemienne	141
V.2.2.3.2.	Grociki krzemienne	142
V.2.2.3.3.	Sztylety krzemienne	143
V.2.3.	Dolnoodrzańska KCSZ a ugrupowania KGJ	143
V.2.4.	Powiązania społeczności KCSZ z terenu Dolnego Nadodrza i Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej	144
V.2.5.	Zagadnienie powiązań ugrupowań dolnoodrzańskiej KCSZ ze strefą południowo-wschodniobałtycką	144
V.2.6.	Podsumowanie	144
V.3.	Tło wczesnobrązowe (komponent PDZ i KU)	145
VI	Wariant dolnoodrzański jako element wspólnoty komunikacyjnej circumbałtyckiego kręgu KCSZ	146
	Zakończenie	151
	Katalog stanowisk	153
	Bibliografia	217
	Tablice	233
	Mapy	295
	Cord Ware Culture in the Region of the lower Oder River. Summary	305